

Valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 101
hallituksen esityksen johdosta laiksi tulo- ja varallisuusverolain
57 §:n muuttamisesta

Eduskunta on 7 päivänä joulukuuta 1982 lähettänyt valtiovarainvaliokunnan valmistelevasti käsiteltäväksi hallituksen esityksen n:o 254 laiksi tulo- ja varallisuusverolain 57 §:n muuttamisesta. Tämän esityksen yhteydessä valiokunta on käsitellyt ed. Pihlajamäen ym. lakialoitteen n:o 148 laiksi tulo- ja varallisuusverolain 36 ja 57 §:n muuttamisesta, ed. Hautalan ym. lakialoitteen n:o 149 laiksi tulo- ja varallisuusverolain 36 ja 57 §:n muuttamisesta, ed. Sillantauksen ym. lakialoitteen n:o 150 laiksi tulo- ja varallisuusverolain muuttamisesta sekä ed. Vennamon ym. lakialoitteen n:o 151 laiksi tulo- ja varallisuusverolain 36 ja 57 §:n muuttamisesta. Eduskunta on lähettänyt aloitteet valiokuntaan 10 päivänä joulukuuta 1982.

Vuoden 1983 alusta voimaan tulevan kansaneläkejärjestelmän uudistamisen II A-vaiheen yhteydessä toteutettiin myös eläkkeiden verotuksen yhtenäistäminen. Tulo- ja varallisuusverolain muutoksella muutettiin myös invalidivähennyksen myöntämisperusteita siten, että vähennys myönnetään kunnallisverotuksessa vain muusta ansiotulosta kuin eläketulosta. Valtionverotuksen invalidivähennyksen saavat vain ne, joilla on oikeus saada kunnallisverotuksen invalidivähennys. Hallitus ehdottaa, että tulo- ja varallisuusverolain 57 §:n 1 momentin 2 kohtaa muutettaisiin siten, ettei valtionverotuksen invalidivähennyksen myöntäminen olisi sidottu kunnallisverotuksessa myönnettävään invalidivähennykseen, vaan valtionverotuksessa verosta myönnettävä invalidivähennys myönnettäisiin myös silloin, kun verovelvollisella on vain eläketuloa. Valtionverotuksen invalidivähennys myönnettäisiin siten tulolajista riippumatta aina mainitussa lainkohdassa lueteltujen edellytysten täyttyessä.

Lakialoitteeseen n:o 148 sisältyvän lakiehdotuksen mukaan invalidivähennys myönnettäisiin tulolajista riippumatta ja siten myös eläke-

läisille kunnallisverotuksessa. Lakialoitteeseen n:o 149 sisältyvän lakiehdotuksen mukaan invalidivähennys myönnettäisiin niin ikään tulolajista riippumatta ja siten myös eläkeläisille kunnallisverotuksessa, minkä lisäksi valtionverotuksen invalidivähennys olisi ehdotettua suurempi. Lakialoitteeseen n:o 150 sisältyvän lakiehdotuksen mukaan käyttöön otettaisiin uudelleen vanhuusvähennys ja lisäksi erälle työeläkeläisille myönnettävä erityisvähennys sekä kunnallis- että valtionverotuksessa, minkä ohella myös eläkeläisille myönnettäisiin invalidivähennys kunnallisverotuksessa sekä valtionverotuksen invalidivähennys olisi ehdotettua suurempi ja invalidivähennyksen edellytykset määriteltäisiin toisin kuin hallituksen esityksessä. Lakialoitteeseen n:o 151 sisältyvän lakiehdotuksen mukaan käyttöön otettaisiin uudelleen vanhuusvähennys kunnallis- ja valtionverotuksessa, kunnallisverotuksessa myönnettäisiin tulolajista riippumatta invalidivähennys, joten myös eläkeläiset saisivat kunnallisverotuksen invalidivähennyksen, valtionverotuksen invalidivähennys olisi ehdotettua suurempi ja invalidivähennyksen edellytykset olisi määriteltävä toisin kuin hallituksen esityksessä.

Valiokunta on käsitellyt asian ja todennut hallituksen esitykseen sisältyvän lakiehdotuksen tarkoituksenmukaiseksi. Hallituksen esityksen perusteluihin yhtyen valiokunta on päättänyt asettua puoltamaan hallituksen esitykseen sisältyvän lakiehdotuksen hyväksymistä. Valiokunta kuitenkin ehdottaa kunnallisverotuksen invalidivähennyksen myöntämisperusteiden muuttamista samansisältöiseksi kuin ne ovat hallituksen esityksen mukaisessa lakiehdotuksessa valtionverotuksen osalta. Vähennyksen myöntämisperusteet määriteltäisiin tällöin kunnallisverotusta koskevassa 36 §:ssä ja valtionverotusta koskevassa 57 §:ssä. Valiokunnan ehdotuksen mukaan invalidivähennystä ei kuitenkaan edelleenkaan myönnettäisi eläketulosta

kunnallisverotuksessa, mutta valtionverotuksessa sitä vastoin invalidivähennyksen saisi hallituksen esityksen mukaisesti myös eläketulosta menevästä verosta.

Käsitteliemänsä aloitteiden suhteen valiokunta on asettunut kielteiselle kannalle.

Valiokunta kunnioittaen ehdottaa,

että Eduskunta päättäisi hyväksyä hallituksen esitykseen sisältyvän lakiehdotuksen näin kuuluvana:

Laki

tulo- ja varallisuusverolain 36 ja 57 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan 31 päivänä joulukuuta 1974 annetun tulo- ja varallisuusverolain 36 §:n 1 momentin 5 kohta ja 57 §:n 1 momentin 2 kohta, sellaisina kuin ne ovat 3 päivänä joulukuuta 1982 annetussa laissa (870/82), näin kuuluviksi:

36 §

Suurimman osan verovuodesta Suomessa asunut henkilö saa kunnallisverotuksessa vähentää:

5) 2 600 markkaa, jos hänellä on sairaudesta, viasta tai vammasta aiheutunut pysyvä haitta, jonka haitta-aste esitetyn selvityksen mukaan on 100 prosenttia, tai jos prosenttimäärä on pienempi, mutta kuitenkin vähintään 30 prosenttia, prosenttimäärän osoittama osuus 2 600 markasta (*i n v a l i d i v ä h e n n y s*). Vähennys myönnetään kuitenkin enintään muun ansiotulon kuin eläketulon suuruisena. Jos verovelvollinen on verovuonna saanut pakolliseen eläketurvaan perustuvaa työkyvyttömyyseläkettä, katsotaan hänen haitta-asteensa ilman eri selvitystä 100 prosentiksi, jos eläke

on myönnetty täytenä, ja 50 prosentiksi, jos se on myönnetty osaeläkkeenä, jollei verovelvollisen haitta-asteen esitetyn selvityksen perusteella katsota olevan suurempi. Verovelvollinen säilyttää oikeutensa työkyvyttömyyseläkkeen mukaiseen invalidivähennykseen senkin jälkeen, kun työkyvyttömyyseläke on muutunut vanhuuseläkkeeksi. Asetuksella voidaan antaa määräyksiä niistä perusteista, joiden mukaan haitta-aste määritellään, sekä invalidivähennyksen saamiseksi esitettävästä selvityksestä.

57 §

(Kuten hallituksen esityksessä.)

Voimaantulo- ja soveltamissäännös
(Kuten hallituksen esityksessä.)

Samalla valiokunta, jonka käsittelyn pohjana on ollut hallituksen esitys, ehdottaa,

että lakialoitteet n:o 148, 149, 150 ja 151 hylättäisiin.

Helsingissä 14 päivänä joulukuuta 1982

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa puheenjohtaja Salolainen, varapuheenjohtaja Breilin, jäsenet Hokkanen, M. Järvenpää, Koppanen, Linna, Manninen,

Muurman, Niskanen, Rantala, Rosnell, A. Stenbäck, Sutinen, Tamminen ja Tenhiälä sekä varajäsenet Malm, Pekkarinen, Pohjola, Puolanne, Tikka ja Valtonen.

Vastalauseita

I

Hallituksen esitys on puutteellinen siltä osin, että se koskee vain valtionverotuksessa myönnettävää invalidivähennystä.

Hallitus ei esitä invalidivähennyksen markkamääriä korotettavaksi, vaikka niiden reaaliarvo on vuosien kuluessa laskenut murto-osaan alkuperäisestä arvostaan. Tämän vuoksi invalidivähennys olisi kunnallisverotuksessa korotettava

vähintään 5 000 markkaan ja valtionverotuksessa 1 000 markkaan.

Edellä sanotun perusteella ehdotan,

että hallituksen esitykseen sisältyvä lakiehdotus hyväksyttäisiin näin kuuluvana:

Laki

tulo- ja varallisuusverolain 36 ja 57 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan 31 päivänä joulukuuta 1974 annetun tulo- ja varallisuusverolain 36 §:n 1 momentin 5 kohta ja 57 §:n 1 momentin 2 kohta, sellaisina kuin ne ovat 3 päivänä joulukuuta 1982 annetussa laissa (870/82), näin kuuluviksi:

36 §

Suurimman osan verovuodesta Suomessa asunut henkilö saa kunnallisverotuksessa vähentää:

5) 5 000 markkaa, jos hänellä on sairaudesta, viasta tai vammasta aiheutunut pysyvä haitta, jonka haitta-aste esitetyn selvityksen mukaan on 100 prosenttia, tai jos prosenttimäärä on pienempi, mutta kuitenkin vähintään 30 prosenttia, prosenttimäärän osoittama osuus 5 000 markasta (*invalidivähennys*). (Poist.) Jos verovelvollinen on verovuonna saanut pakolliseen eläketurvaan perustuvaa työkyvyttömyyseläkettä, katsotaan hänen haitta-asteensa ilman eri selvitystä 100 prosentiksi, jos eläke on myönnetty täytenä, ja 50 prosentiksi, jos se on myönnetty osaeläkkeenä, jollei verovelvollisen haitta-asteen esitetyn selvityksen perusteella katsota olevan suurempi. Verovelvollinen säilyttää oikeutensa työkyvyttömyyseläkkeen mukaiseen invalidivähennykseen senkin jälkeen, kun työkyvyttömyyseläke on muuttunut vanhuuselä-

keeksi. Asetuksella voidaan antaa määräyksiä niistä perusteista, joiden mukaan haitta-aste määritellään, sekä invalidivähennyksen saamiseksi esitettävästä selvityksestä.

57 §

Verovelvollisen henkilön, joka suurimman osan verovuodesta on asunut Suomessa, tuloverosta vähennetään:

2) jos hänellä on oikeus 36 §:n 1 momentin 5 kohdan mukaiseen invalidivähennykseen, 1 000 markkaa, milloin hänen sanotussa lainkohdassa tarkoitettu haitta-asteensa on 100 prosenttia, tai jos prosenttimäärä on pienempi, mutta kuitenkin vähintään 30 prosenttia, prosenttimäärän osoittama osuus 1 000 markasta (*valtionverotuksen invalidivähennys*).

Voimaantulo- ja soveltamissäännös
(Kuten valiokunnan mietinnössä.)

Helsingissä 14 päivänä joulukuuta 1982

Asser Stenbäck

II

Kansaneläkeuudistus merkitsee useille sadoille tuhansille eläkeläisille eläkkeiden korotumista.

Kansaneläkeuudistukseen liittyvät veroratkaisut puolestaan merkitsevät sitä, että monien kohdalla käteen jäävä raha tulee eläkkeiden noususta huolimatta pienemään.

Hallituksen esitys, jolla eläkeläisille palautetaan oikeus invalidivähennykseen valtionverotuksessa, poistaa osaltaan veroa kiristävää vaikutusta. Jäljelle jää vielä muita syitä.

Hallituksen esitystä olisi mielestäni laajennettava koskemaan myös kunnallisverotusta, jolloin voitaisiin edes eläkeläisinvalidien kohdalta tuoda oikeudenmukaisuutta verotukseen. Edellä olevan perusteella ehdotan,

että lakiehdotus hyväksyttäisiin näin kuuluvana:

Laki

tulo- ja varallisuusverolain 36 ja 57 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan 31 päivänä joulukuuta 1974 annetun tulo- ja varallisuusverolain 36 §:n 1 momentin 5 kohta ja 57 §:n 1 momentin 2 kohta, sellaisina kuin ne ovat 3 päivänä joulukuuta 1982 annetussa laissa (870/82), näin kuuluviksi:

36 §

Suurimman osan verovuodesta Suomessa asunut henkilö saa kunnallisverotuksessa vähentää:

5) 2 600 markkaa, jos hänellä on sairaudesta, viasta tai vammasta aiheutunut pysyvä haitta, jonka haitta-aste esitetyn selvityksen mukaan on 100 prosenttia, tai jos prosenttimäärä on pienempi, mutta kuitenkin vähintään 30 prosenttia, prosenttimäärän osoittama osuus 2 600 markasta (*invalidivähennys*). (*Poist.*) Jos verovelvollinen on verovuonna saanut pakolliseen eläketurvaan perustuvaa työkyvyttömyyseläkettä, katsotaan hänen haitta-asteensa ilman eri selvitystä 100 prosentiksi, jos eläke on myönnetty täytenä, sekä 50 prosentiksi, jos se on myönnetty osaeläkkeenä, jollei verovel-

vollisen haitta-asteen esitetyn selvityksen perusteella katsota olevan suurempi. Verovelvollinen säilyttää oikeutensa työkyvyttömyyseläkkeen mukaiseen invalidivähennykseen senkin jälkeen, kun työkyvyttömyyseläke on muuttunut vanhuuseläkkeeksi. Asetuksella voidaan antaa määräyksiä niistä perusteista, joiden mukaan haitta-aste määritellään, sekä invalidivähennyksen saamiseksi esitettävästä selvityksestä.

57 §

(Kuten valiokunnan mietinnössä.)

Voimaantulo- ja soveltamissäännös
(Kuten valiokunnan mietinnössä.)

Helsingissä 14 päivänä joulukuuta 1982

Irma Rosnell

III

Hallitus esitti invalidivähennyksen palauttamista eläkeläisille valtionverosta tehtäväksi tulojista riippumatta. Invaliditeetin määrittely hallituksen esityksen mukaisesti olisi johtanut siihen, että valtionverotuksessa ja kunnallisverotuksessa invalidivähennys myönnettäisiin eri perusteilla, ja eläkeläisten osalta myös invaliditeetin määrittely poikkeaa. Valiokunta on yhtenäistänyt em. määrittelyn, mitä on pidettävä parannuksena hallituksen esitykseen, mutta se ei kuitenkaan palauta invalidivähennyksen tekemisoikeutta eläketulosta kunnallisverotuksessa.

Kansaneläkeuudistuksen yhteydessä oli tarkoitus, että eläketulovähennys korvaa vanhuusvähennyksen ja invalidivähennyksen. Eläketulovähennys on kuitenkin tulovähenteinen, joten kaikki eivät voi käyttää sitä hyväkseen, jolloin jo hyvinkin alhaisissa tuloluokissa tapahtuu nettotulon vähennystä. Erityiseksi epäkohdaksi on todettu eräiden ns. vanhaa työeläkettä saavien kohdalla nettotulon pieneneminen jopa 400 markalla kuukaudessa kansaneläkkeen perusosan ja tukiosan tullessa veronalaisiksi.

Esitämme tässä vastalauseessa kokoomuksen vaihtoehdon, joka toisi parannusta niille eläkeläisille, joiden käteen jäävä tulo ilman korjauksia tai valiokunnan esittämällä riittämättömillä parannuksilla vähenisi ja joka kuitenkin hallituspuolueidenkin olisi pitänyt voida hyväksyä. Esitämme myös inflaatiotarkistuksen suuruksia korotuksia aiemmin hyväksyttyihin ja hallituksen nyt esittämiin markkamääriin.

Esitämme edelleen, kuten jo aiemmin tulo- ja varallisuusverolain muutosten käsittelyn yhteydessä, invalidi- ja vanhuusvähennysten palauttamista eläketulojen osalta sekä valtionverotukseen että kunnallisverotukseen. Lisäksi esitämme erityistä työeläketulovähennystä niille ennen 1.7.1975 eläkkeelle jääneille, joiden verotus kansaneläkeuudistuksen yhteydessä kiihdyttyä kohtuuttomasti. Näiden ns. vanhaa työeläkettä saavien suhteellisesti suuremmista veronkorotuksista johtuva epäkohta olisi poistettavissa sopivimmin saattamalla heidän saamansa kansaneläkkeen tukiosaa vastaava tulo verovapaaksi. Kun se ei tässä tilanteessa rajoitetun aloiteoikeuden vuoksi ole mahdollista, ainoa keino korjata epäkohtaa on esittää näille eläkkeensaajille ylimääräistä vähennystä tulo- ja varallisuusverolain 36 ja 57 §:ään.

Hallitukselle on sosiaali- ja terveysministeriössä valmisteltu eläkkeiden indeksitarkistuksen varhennusta, joka siirtäisi korotuksen suoritettavaksi 1.7.1983 sijasta jo helmikuussa 1983. Katsomme, että tämä varhennus tulee toteuttaa. Vaikkakin sen markkamääräinen vaikutus on melko vähäinen, se estäisi kuitenkin lukuisten eläkeläisten käteen jäävän tulon pienenemisen.

Edellä esitetyn perusteella ehdotamme,

että valiokunnan mietintöön sisältyvä lakiehdotus hyväksyttäisiin näin kuuluvana:

Laki

tulo- ja varallisuusverolain 36 ja 57 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan 31 päivänä joulukuuta 1974 annetun tulo- ja varallisuusverolain 36 §:n 1 momentin 5 kohta ja 57 §:n 1 momentin 2 kohta, sellaisina kuin ne ovat 3 päivänä joulukuuta 1982 annetussa laissa (870/82), sekä

lisätään lakiin siitä 5 päivänä helmikuuta 1982 annetulla lailla (111/82) kumottujen 36 §:n 1 momentin 1 kohdan ja 57 §:n 1 momentin 3 kohdan tilalle uusi 36 §:n 1 momentin 1 kohta ja 57 §:n 1 momentin 3 kohta sekä uusi 36 §:n 1 momentin 1 a kohta ja 57 §:n 1 momentin 3 a kohta seuraavasti:

36 §

Suurimman osan verovuodesta Suomessa asunut henkilö saa kunnallisverotuksessa vähentää:

1) 1 100 markkaa, milloin hän ennen verovuoden päättymistä on täyttänyt kuusikymmentäviisi vuotta (vanhuusvähennys);

1 a) 7 000 markkaa, jos hän on siirtynyt työeläkkeelle ennen 1.7.1975 ja saanut 1.7.1975—31.12.1982 työeläkkeen lisäksi sekä kansaneläkkeen perusosan että tukiosan;

5) 2 850 markkaa, jos hänellä on sairaudesta, viasta tai vammasta aiheutunut pysyvä haitta, jonka haitta-aste esitetyn selvityksen mukaan on 100 prosenttia, tai jos prosenttimäärä on pienempi, mutta kuitenkin vähintään 30 prosenttia, prosenttimäärän osoittama osuus 2 850 markasta (*invalidivähennys*). Vähennys myönnetään kuitenkin enintään (*poist.*) ansiotulon (*poist.*) suuruisena. Jos verovelvollinen on verovuonna saanut pakolliseen eläketurvaan perustuvaa työkyvyttömyyseläkettä, katsotaan hänen haitta-asteensa ilman eri selvitystä 100 prosentiksi, jos eläke on myönnetty täytenä, ja 50 prosentiksi, jos se on myönnetty osaeläkkeenä, jollei verovelvollisen haitta-asteen esitetyn selvityksen perusteella katsota olevan suurempi. Verovelvollinen säilyttää oikeutensa työkyvyttömyyseläkkeen mukaiseen invalidivähennykseen senkin jälkeen, kun työkyvyttömyyseläke on muuttunut vanhuuseläkkeeksi. Asetuksella voidaan antaa määräyksiä niistä perusteista, joiden mukaan haitta-aste määritellään, sekä invalidivähennyksen saamiseksi esitettävästä selvityksestä.

57 §

Verovelvollisen henkilön, joka suurimman osan verovuodesta on asunut Suomessa, tuloverosta vähennetään:

2) 730 markkaa, jos hänellä on sairaudesta, viasta tai vammasta aiheutunut pysyvä haitta, jonka haitta-aste esitetyn selvityksen mukaan on 100 prosenttia, tai jos prosenttimäärä on pienempi, mutta kuitenkin vähintään 30 prosenttia, prosenttimäärän osoittama osuus 730 markasta (*valtionverotuksen invalidivähennys*). Jos verovelvollinen on verovuonna saanut pakolliseen eläketurvaan perustuvaa työkyvyttömyyseläkettä, katsotaan hänen haitta-asteensa ilman eri selvitystä 100 prosentiksi, jos eläke on myönnetty täytenä, ja 50 prosentiksi, jos se on myönnetty osaeläkkeenä, jollei verovelvollisen haitta-asteen esitetyn selvityksen perusteella katsota olevan suurempi. Verovelvollinen säilyttää oikeutensa työkyvyttömyyseläkkeen mukaiseen invalidivähennykseen senkin jälkeen, kun työkyvyttömyyseläke on muuttunut vanhuuseläkkeeksi. Asetuksella voidaan antaa määräyksiä niistä perusteista, joiden mukaan haitta-aste määritellään, sekä invalidivähennyksen saamiseksi esitettävästä selvityksestä;

3) jos hänellä on oikeus 36 §:n 1 momentin 1 kohdan mukaiseen vanhuusvähennykseen, 110 markkaa;

3 a) jos hänellä on oikeus 36 §:n 1 momentin ja 1 a kohdan mukaiseen vähennykseen, 700 markkaa.

Voimaantulo- ja soveltamissäännös
(Kuten valiokunnan mietinnössä.)

Helsingissä 14 päivänä joulukuuta 1982

Ulla Puolanne
Esko J. Koppanen

Matti Hokkanen

Toivo T. Pohjala
Pertti Salolainen